

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

Per Recollectionem Octiduanam ecitandum est ardens desiderium, & cura
acquirendæ perfectæ Sanctitatis, pro qua reproponu[n]tur vatia motiua.
Cap. VI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78809](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78809)

1.3. epist.
276.

tus alium formam, imò deformitatem imprimis alienam: Hoc non est renouare imaginem, sed deformare. Quocirca in hac Collectione iuxta Monitum S. Ildori Pelusiotæ datum Aphthonio, da operam, ut homines te hac facientem cernant, per quæ ad Sanctorum virtutes aspiras. Rerum enim huius vitæ paruum ipsi curam gerebant, earum autem quæ discessum ex hac vitâ sequuntur permagnam. Atque hunc scopum ob oculos sibi proponentes, ad eum actiones omnes suas dirigebant.

CAPVT SEXTVM.

Per Recollectionem octiduanam, & per meditationes quotidianas, excitandum est ardens desiderium & cura acquirendæ perfectæ sanctitatis. Proponuntur variæ Motiua pro hac re.

Postquam te benè fundaueris in duabus rebus supra commemoratis, quæ potissimum spectant ad primam partem iustitiæ, & renouationis nostræ, sitam in declinando à malo, seu in fugiendo & vitando malum, restat, ut hoc Collectionis tempore, accendas desiderium tuum ad faciendum bonum.

48. Nihil aliud expectat Deus, inquit S. Bernardus, nihil aliud querit, nisi ut sedulo & cum desiderio requiratur (queritur autem per studium virtutum & bonorum operum.) Si gaudetis ad labores, inquit idem alibi, si inoffenso, si indefesso pede curritis viam mandatorum Dei, si quotidie virtusque hominis status est recentior, ad proficiendum & persciendum, quam ad incipiendum, profecto queritis faciem eius semper. Porro bonum quod propter Deum & in Deo, ut inueniatur Deus, queri debet, Triplex est:

50. I. Omne id, quod est secularibus præscriptum à Deo, & Sanctæ Ecclesiæ, & tuo statui nõ repugnat: uti est Oratio, Horæ Canonice, Meditatio, Examen conscientiæ, Confessio, Communio, Missa, Lectio spiritualis, studium scientiarum.

II. Bonum est commune omnibus Religiosis, idque multiplex, nimirum tria vota, claustrum domicilij religiosi, amor cellæ, fuga secularium negotiorum Religiosis non conuenientium, (sunt enim alia quoque Religiosis necessaria & conuenientia, Procuratori domus & similia) habitus nullam vanitatem & splendorem irreligiosum præferens, victus pauperibus accommodatus, conuersatio spiritualis, modestia exterior seculari maior, & his similia statui religioso, communi omnibus Religiosis, conuenientia.

III. Bonum est religiosi præscriptum à Regulis & Ordinationibus eorum, ac Superiorum voluntate, & à receptis bonis consuetudinibus per Superiores approbatis, commenda-

rum, spectans ad Dei cultum & personarum utilitatem & nostrum multiplex meritum. Ideo hæc Collectionis octiduanæ tempore per ablutos bonæ confessione defectus præteritos, & factæ firmo proposito de his impofterum semper vitandis, accendendus est animus ad benefacienda omnia, cum omni diligentia in Domino, & cum feruore stabili quæcunque ad hæc triplicia bona quouis modo referantur. Si enim circa hæc triplicia bona, eo quo par est modo, deinceps te occupabis, assequeris quatuor illos fines communes, omnibus Christianis supra commemoratos, & perfectionem: erisque (loquendo vno verbo) magnus sanctus. Sanctitas enim (quæ idem ferè est cum perfectione status Religiosi & vitæ perfectione) nihil aliud est, quam, ut docet S. Dionysius & S. Chrysostomus, Ab omni scelere libera, perfectaq;, ac omni ex parte incontaminata puritas, præsentia spiritus, ac bonorum operum opulenta.

Hæc ergo summâ curâ procuranda sunt, ut anima nostra instar horti Diuini quàm plurimos producat fructus sanctitatis, ex plantatis virtutum habitibus procedentes. *Hominum genus*, inquit S. Chrysostomus, est multæ indigens curæ maiorisq;, quàm plantæ. Nam illic quidem natura corporum est & terra, agriculturalium mambus cedens, hic verò voluntas, multas committens mutationes: nunc quidem hoc, nunc autem illud eligens. Velociter enim ad vitium inclinatur. Quoniam verò in praxi certissimum est, idque ex communi Theologorum & Philosophorum doctrinâ scripsit S. P. N. Ignatius: Vires appetitinas solere sequi apprehensivas. Consecutus enim, ut ait B. Laurentius Iustinianus, vnamquamque rem eò ardentius diligere, eòq; salicivius, ut ipsam assequatur querere, quò clarius quavis ea sit pretij quantæ utilitatis, & quantæ agnoverit virtutis; hinc & Deus ipse cum mouet voluntatem ad aliquod supernaturale opus, prius intellectum hominis lumine suæ gratiæ illustrat, illaque illustratione, (motiua aliqua proponente ad exequendum bonum) accendit voluntatem ad amorem & executionem boni ei propositi: ideò & tu, ut Deo coopereris, & imiteris eius nos iuuandi modum, tum aliis, tum his motiuis, poteris Diuinâ adiuuante gratiâ excitare in te ardens desiderium, & constans, deinceps benè bona, quæ debes, operandi, hoc est, cum omni diligentia & feruore, iuxta dictamen rectæ rationis, & præscriptum Legum tuarum, ac directionem Maiorum tuorum, & iuxta Exempla Sanctorum. Proderunt autem Motiua subiungenda ad te excitandum. Sicut enim ignis, ut inquit S. Chrysostomus, quantò plus corripit ligna, tantò fit vehementior, sic & studium, quantò plures populi rationes excitat, tantò magis aduersus cetera armatur.

I. Motiuum esse potest, Dei voluntas nobis declarata in Scripturâ, qui nos non tantum vult esse bonos qualicunque modo, sed perfectos &

53. *Sanctos: Effote perfecti sicut Pater vester celestis perfectus est. Sancti eritis, quia ego sanctus sum: ideo & que ipse Deus per Apostolum nos monet: Imitatores effote Dei Et, Dei voluntas est, sanctificatio nostra. Et per dilectum discipulum suum excitat: Qui iustus est, iustificetur adhuc; qui sanctus est, sanctificetur adhuc: Et S. Cathar. Senensi Deus Pater dixit: Nihil aliud opto ab hominibus, atque requiro, nisi sanctificationem ipsorum; & ad istum finem ex affectu singulari amoris, eis omnia permitto & exhibeo. Alioquin, ut ait S. Aug. Quamcumque hic profecerimus, nemo dicat sufficit, iustus sum: Qui dixerit, remansit in via, non novit pervenire. Vbi dixit sufficit, ibi habitat.*

54. *II. Motivum est Dei voluntas aeterna, quae ab aeterno in Deo fuit per totam aeternitatem, antequam esset Scriptura, & antequam esset mundus creatus. Elegit nos in ipso (scilicet Christo) ante mundi constitutionem, ut essemus sancti & immaculati in conspectu eius in charitate.*

55. *III. Motivum est Christi incarnatio hoc fine facta, ut essemus sanctissimi. Quia, ut ait S. Augustinus, & S. Chrysostomus, & S. Nazianzenus, & S. Thomas, Ideo Deus factus est homo, ut homo fieret Deus; & ut loquitur S. Anastasius Sinaita, ut homo fieret Christus, in Divinitate & humanitate. Hoc est, ut conetur exprimere quantum fieri potest, in anima & corpore suo, illas virtutes, quas habet Deus, & quae resplendent in humanitate Christi Domini, dum in terris viveret. Deus Verbum, inquit Clemens Alexandrinus, in figura hominis nobis est imago, in qua nulla est macula: cunctis virtutibus tentandum est, animam similem efficere. Ideo mirum non est, a S. Chrysostomo scriptum esse, Angelis meliores, Archangelis maiores nos esse oportere, ut ipse pro illis omnibus honoratos. Nam non Angelos, sicut Hebraei scribens dicit, sed semen Abrahae apprehendit, scilicet per Incarnationem.*

57. *IV. Motivum. Imò et si Christus non fuisset incarnatus pro nobis, sola creatio nostri ad imaginem & similitudinem Dei, hoc ab omnibus etiam Ethnicis exigit: quia, ut ait S. Leo Papa, Si fideliter dilectissimi, atque sapienter creationis nostrae intelligamus exordium, invenimus hominem ideo ad imaginem Dei conditum, ut imitator esset sui auctoris: hanc esse naturalem nostri generis dignitatem, si in nobis quasi in quodam speculo Divina benignitatis forma resplendeat.*

58. *V. Motivum. Christi Passio & mors tam crudelis, exigit à nobis eximiam bonitatis perfectionem & sanctitatem, quia, ut ait Apostolus, Cum essetis aliquando alienati & inimici sensu in operibus malis, nunc reconciliati in corpore carnis eius, per mortem, exhibere vos sanctos & immaculatos & irreprehensibiles coram ipso. Et Ephes. 5. 27. Christus dilexit Ecclesiam, & se ipsum tradidit pro eâ, ut exhiberet ipse gloriosam Ecclesiam, non habentem maculam aut rugam, aut aliquid huiusmodi, sed ut sit sancta & immaculata. Quod et si principaliter de*

Ecclesia triumphante intelligendum sit, ut patet S. Augustinus & S. Bernardus, & B. Laurentius Iustinianus, tamen de Ecclesia militante id explicant S. Fabianus Papa, & S. Gelasius Papa, post Concilium Toletanum sextum, & Sixtus Tertius Papa, & S. Augustinus, S. Hieronymus, S. Chrysostomus, & Theophylactus in Commentario, & Bellarminus. Debet enim Ecclesia militans æmulari propter Christum & Sponsum & caput suum, perfectionem & sanctitatem Ecclesiae triumphantis. Et cum illa vocetur in Symbolo Apostolico Sancta, idque intelligatur ratione principalium membrorum illius, nimirum Electorum & piè Viventium (ut bene cum aliis explicat noster Bellarminus) & cum Deo dicati homines, ut ait S. Cyprianus, sint flos Ecclesiastici germinis, atque ornamentum gratiae spiritualis, & illustrior portio gregis Christi, qui est Ecclesia, ij maxime debent conari, ut sint perfecti & sancti, praesertim, qui sunt ex Societate Iesu, cuius Finis à Sancto eius Fundatore praescriptus est, saluti & perfectioni propriarum animarum cum Divina gratia vacare: & cum eadem impensè in salutem & perfectionem proximorum incumbere.

VI. Motivum est, ad acquirendam perfectam sanctitatem, frequens sumptio Sanctissimæ Eucharistiae, in qua, ut ait Concilium Tridentinum, Saluator noster divitias divini sui erga homines amoris velut effudit: quae, semel tantum sumpta, cum vero spiritu & sensu, ut dicebat B. Magdalena de Pazzis, est apta ad conducendam animam ad magnam perfectionem: Continet enim in se fontem omnis sanctitatis & perfectionis Deum, quem S. Dionysius Areopagita, ob sui communicationem, quam animabus bene dispositis facit, appellat fonteam Deitatem: quae, ut dixit S. Chrysostomus, cupit effundere misericordiam, quemadmodum parturiens cupit eniti factum suum. Nec tantum Deum continet Eucharistia, sed etiam Christum hominem, vel Christi Domini Humanitatem, causam meritoriam, & productivam, & ideam omnis perfectionis & sanctitatis, quam ideo merito appellat Clem. Alexandrinus, Mamillam Patris, non per quam omnem gratiam à Patre fugimus: idcoque bene appellavit Sanctissimam Eucharistiam Fulbertus Carnotensis, Incarnata Deitatis vitale pulmentum. Et B. Laur. Iust. Pabulum sanctitatis. Si ergo in sanctitate perfectâ non proficimus, causa ex nobis est, & inter alias vna, quia non desideramus ex corde perfectam sanctitatem. Hoc docuit Deus Pater S. Cathar. Senensem: Si plurimi, inquit, portarent candelas ad accendendum, & vna esset ponderis vnius uncia, alia duarum, suae sex, vel vnius libra, & quamvis omnibus accensis in qualibet parva & magna, totum lumen accipias, videret calor, colorem, & ipsum lumen, indicabis tamen, quod minus de lumine recipiat ille, qui candelam parvam accendit, quam ille qui maiorem. Ita contingit in hoc venerabili Sacramento, his qui recipiunt illud, & suas

candelas afferunt, videlicet sanctum desiderium, cum quo recipiunt ipsum Venerabile Sacramentum. Tantum enim accipiunt ex isto lumine, quantum de materia sincere dilectionis & amoris, & igniti desiderij portatis, quamuis totum in veritate recipiatis. Tantum ergo percipitis ex isto lumine, videlicet de gratia quam in isto venerando Sacramento percipitis, quantum vos cum sancto desiderio disponitis ad recipiendum. Quocirca in meditationibus quotidianis, præsertim octiduanâ Recollectione, summum desiderium perfectissimâ sanctitatis accendendum est, accuratis considerationibus rerum piarum, vt cum

Pl. 38. 4. *Regio Prophetâ, Concalscat cor nostrum intra nos, & in Meditationibus nostris exardescat ignis, sanctorum desideriorum eximie perfectionis & sanctitatis, cum quo accedentes, etiam ad quandâ Dei similitudinem perueniremus. Verus enim ad Sacra percipiendâ accessus, vt ait S. Dionysius Areopagita, id accedentibus tribuit, vt ex communione Diuinâ, ad Dei similitudinem atque consortium transeant. Hoc autem valde optandum est, nostrâ animâ creatâ ad similitudinem Dei, & Adamo cum hac similitudine infusâ, vt docent Theologi, & colligitur ex S. Scripturâ.*

60. VII. Tot Exempla Sanctorum nobis relicta, quorum multi ante suam conuersionem non erant meliores nobis, & tamen ad Deum conuersi, ad quandam Seraphicam perfectionem peruenerunt, non tantum in statu Religioso, sed etiam sæculari viuentes, inter strepitus aulae & armorum, tot Reges, & Principes, & Episcopi, & Milites, & Patres Matresque familias, & famuli Principum. Quid est aliud Sanctorum vita, inquit B. Laur. Iust. quam infirmorum exhortatio, & pugnantium vigor in theatro quippe Christiane militiae omnes constituti sunt: singuli sua quaque proponunt sortita gesta. In ipso pueri, puella, iuuenes, virgines, senes, & decrepiti, omnes fidei oculis inspicendi sunt, & quantâ virtute certauerint considerandi. Ex consideratione deueniemus ad imitationem. Debeamus, inquit S. Bernardus, Sanctis imitationem, quia similes fuere nobis passibiles, & notas nobis fecerunt vias vitæ, quas tam infatigabiliter, quam interminabiliter tenuerunt.

61. VIII. Motiuum, Frequentia Dei monita, id à nobis exigentis per Exhortationem Vicariorum suorum, & per consilia bonorum amicorum, & verò per internas inspirationes quæ sunt allocationes quædam Dei nos excitantis tam sæpè ad bona bene faciendâ, & ad quærendam perfectionem (saltem eo conatu, quo quarimus res minoris momenti in occupationibus nostris) & ad curandas nostras spirituales infirmitates peccatorum & defectuum quorum sunt medicina tam inspirationes Diuinæ quam Monita Superiorum & Spiritualium Patrum. Si quis vulnus habens, inquit S. Chrysoft. & superimponens medicamentum, non diligenter alligauerit, sed & aquâ & squallorem & puluerem, & alia mille vulnus suum arcerere valentia permiserit incidere, nil ab eo poterit

effici, non propter medicaminum infirmitatem, sed propter proprium torporem. Hoc & nobis accidere solet, cum diuinis sermonibus (internis & externis) parum intendamus, nos verò penitus & semper secularibus ad dicamus: Sic enim totum semen, (Diuiinarum inspirationum) suffocatur, & omnia sunt infructuosa.

IX. Motiuum est pro Religiosis Status Religiosus. Est enim status acquirendæ perfectionis, idè turpissimum est, reliquisse mundum & mundana, & in statu perfectionis ac loco, non viuere perfecte, & perfecte viuendi ratione non proficere in perfectione, sicut turpissimum esset, si scholasticus in scholâ non esset doctior in fine hebdomadæ, quam fuerit in principio. Cum autem, vt ait S. Bernardus, in Religioso statu, *scilicet de alt. debet esse Angelica in corpore conuersatio, in corde & bass. Prophetica expectatio (scilicet spes certa beatitud. cordi. dinis æternæ, bonis Religiosis à Christo Domino promissæ Matth. 19. 29.) in vitroque Apostolica perfectio; magno conatu opus est, vt per renouationem nostrum in hoc octiduanò secessu, tum postea, perfectioni acquirendæ nos impèdamus & semper crescere in eâ conemur. Simus è numero earum animarum, quas commendauit S. Ioannes Baptista in quadam extasi S. Franciscæ Romanæ: illa, inquit, anima qua sibi 1. 3. c. 16. inuigilant, attendendo diligenter vt crescant in gratiâ, viuz. quò plures fauores recipiunt à liberali manu Domini, eò magis conantur correspondere operibus, currendo in viâ perfectionis, non respiciendo vnquam ad id quod fecerunt, quia nihil faciunt opera praterita procurando crescere in amore Dei, per studium semper dandi illi gustum, cui tantoperè sunt obligatae propter multitudinem beneficiorum receptorum, actionibus heroicis virtutum. Hoc modo remanet anima spoliata omni timore humano, & quamuis homines, cū quibus conuersamur, reputent defectum, hoc quod est virtus, & interpretentur. Exempli gratia: solitudinem (illic tiramento) melancoliam & desperationem; fiduciam, præsumptionem; impudentiam, attendere parum rebus mundi & similia; non idè deserunt viam inchoatam, quamuis ab illis malè tractentur & lacerentur in famâ: scientes cui fidunt, & manentes solidi in bono proposito. Considerentur hæc, quia habent solidas doctrinas si bene & serid ponderentur. Subiunxit postea S. Ioannes Baptista hæc verba de mundanis, quæ quadrant magis Religiosis Politicis, bona opera aliorum feruentiorum & iuxta spiritum Religiosum viuentium condemnantibus: *Homines mundani condemnant opera virtuosa, quia illa condemnant eorum defectus, & quia non habent tantum animi, vt eos emendent, & ambulent per angustias semitas Christianarum virtutum.**

X. Motiuum, Exemplum sæcularium, qui in quouis statu suo, etiâ vilissimo, ita sibi attendunt, vt non tantum in fine anni, sed in fine cuiusuis hebdomadæ, dum rei alienæ vel addiscendæ, vel comparandæ, vel fabricandæ dant operam, inueniant se notabiliter profecisse. Sic discipuli Opificum, sic Scholares in scholis, sic fabri erigentes ædifi-

adificium, sic peregrini iter facientes, sic pictores pingentes, sic mercatores lucria quærentes, se profectis agnoscent. Væ ergo Religiosis, qui in fine hebdomadæ inueniunt se vel factos doctores (dum student) vel acquisiuisse maiorem rerum notitiam, ex conuersione vel lectione priuata, & non inueniunt se factos in scholâ virtutis meliores & sanctiores, sed proli dolor, sæpè peiores post multos annos, quàm fuerint vel in saculo, vel in tirocinio, in quo erant magis patientes, magis deuoti, magis modesti, magis collecti, magis exemplares, magis resignati, magis feruentis. Quid talibus dicet Deus in particulari iudicio? Idcò meritò S. Hieronymus & S. Bernardus, sæcularium exemplo nos excitant ad exitium studium sanctitatis. Et quidem S. Hieronymus sic loquitur: *Cùm in omnibus mundi studio profectu non satientur homines, hinc tantum (in statu religioso, de quo ibi scribit) læpisse sufficiat? Feruentissimi in terrenis, frigidissimi in celestibus sumus, & summam in rebus paruis exhibemus alacritatem, ad maiora torpescimus. Considerare pudet, quantus sit seruior in saculo, quâ curâ singula quæque studia hominum, imò ipsa magis acate inflammantur. Diuitiarum amor insatiabilis est: expleri nescit honorum cupido: celerem habetur res finem, sine fine queruntur. Nos Diuinam Sapientiam, caelestes diuitias, immortales honores, pigra quâdam dissimulatione negligimus; & spirituales diuitias, antè ne attingimus quidem, aut si leuiter degustauerimus, continuo nos putamus esse satiatos.*

Sanctus verò Bernardus sic hanc rem ponderat: *Vtinam, Fratres, nos sic essemus cupidi gratiæ spiritualis, quemadmodum sæculares homines pecunia temporalis. Debuimus certè & multum debuimus vincere in bono malum, & tanto amplius desiderare, quâto pretiosius est, quod desideramus; sed vnam vel equales esse posuimus. Magna enim confusio, magna valdè, quod ardentius illi perniciosa desiderant, quàm nos vilia: citius illi ad mortem properant, quàm nos ad vitam. Quanto enim desiderio pecunia crucietur auarus, quâto gloria appetitū ambitiosus exastuet, quàm violenter deniq; sua trahat quemque voluptas, quis explicet: Videas certè eos quicquid adepti sunt, parui pendere, non attendere quanto labore & desiderio ea vix tandem consequi potuerit: quoniam vilescit eis omnia, præ desiderio minoris sorte rei, quàm alteri caperint inuide-re. Ego dico, inquit B. Laur. Iust. quod sæculares viri solam transitoria bona sectantes, surgent in iudicio cum seruis Dei, ex sua cordis ambitione, redargutione illos esse dignos ostendent, tanquàm sollicitudine & affectione inferiores se. Nec immeritò, isti namq; sibi ipsi minime parcetes, se exponunt periculis, se laboribus maccerrant, seq; (quod est formidolosius) gehennæ faciunt filios, vt humanis attollantur honoribus, ceteros præcellant laudibus, momentaneis fruuntur voluptatibus, atque terrenis dicescant opibus. Illi verò caeleste vocantur ad regnum, & penè adire recusant, pro acquirendis virtutibus: exhortantur ad pugnam, & vt plurimum pati formidant. Spirituales & corporales à Domino si-*

no interuallo reficiuntur alimentis, nihilominus frequentissimè interiori exterioriq; exercitatione languescunt. Hinc est, quod tam pauci reperiantur temporibus nostris, qui alacri animo & spontanea seruitute redcât, imò veline subesse aliis, se à fabulis, iocis, & infructuosis conuersationibus subducere, (fortè etiam perniciosus) cor è vanis, & perniciosis cogitationibus, mentemq; à terrenis ac immoderatis creaturarum abdicare affectionibus: Vacare orationi, lectioni insistere, cohibere linguam, & virtutum studio se perseveranti intentione (pondera singula verba, nam vim habent & tepidum describunt) rotaliter accommodare &c. Hi nisi sibi ipsi virili concertatione vim fecerint, repente tepescunt, inchoata opera laudabilia intermittunt, paulatimq; contemnunt, conceptum virtutis rigorem ex errore negligunt, corporali fatigationi indulgent, atque mentis custodia incumbere minimè curant. Velociori siquidem gressu quàm ascenderant, descendunt tales, & sunt (si non diuina illis auxilium præstet clementia) eorum nouissima peiora prioribus, meliusq; illis fuerat (iuxta Apostolicam sententiam) viam veritatis non agnouisse, ac virtutum arduum iter non initiasse, quàm post agnitum & inchoatum retrorsum ire. De talibus, quorum acta patientia radices non habent, Dominus restatur, quia ad tempus credunt, & in tempore tentationis recedunt &c. Debuere etiam se mortis exponere periculo, pluri animam suam asimare quàm corpus, ne susceptum sponte imperfectum ommitterent opus Dei, memores Saluatoris Nostri prohibentis: Nemo mittens manum ad aratrum, & respiciens retro, aptus est Regno Dei.

Quocirca, pudeat nos, inquit idè, ab huius sæculi a-matoribus superari, qui vt sua vota perficiant, suisq; diuitiâ Superioribus famulentur, exponunt leto animo corpus periculis, & animam perditioni. Nempe consurgunt tales nobiscum in iudicio, & merito condemnabunt nos, qui secundum faciem, & non in spiritu militamus. Obiciunt nobis, quos perpepsi sum labores quotidiani, animi angustias, inanem spem, & diuturna certamina. Quapropter euigilemus corde, & mentis acie erigamus ad Dominum Deum nostrum, poscentes humiliter clementiâ eius, quatenus dignetur nostra indulgere facinorosa, conferre gratiam, dominantè nobis propulsare inertiam, vt tanquam aquila mète & spiritu renouati, exhibeamus illi de cetero voluntariâ seruitutem atq; obedientiam veram charitati flammâ succensam, nec non perseverantiâ bono circumseptam, intentioni rectè innixam, prudentia luce persusam, constantia virtute decoratam. Equidem si talis fuerit, erit procul dubio acceptabile sacrificium, præcipuum munus, immaculata hostia, oblatio sancta, victima salutaris, atque thymiana fragrantissimum. Quapropter, vt monet S. Aug. in Ps. 31. Purga amorem tuum, aquam illuentem in sloacac conuertere ad hortum. Quales imperus habebas ad mundum, talem habebas ad artificem mundi.

XI. Motiuum Paucitas amicorum Dei in statu sæculari, & ingens numerus Deum in omni ferè statu grauissimè offendentium, & offensas quotidie iterantium. O quàm pauci sunt sæculares, qui sine peccato mortali viuunt! Scit Deus,

Deum, sciunt Confessarij, sciunt domestici cum quibus viuunt.

l. 1. Con-
fid. c. 5.

Hoc deplorans S. Bernardus, sic scripsit ad Papam Eugenium Tertium, suum olim discipulum: *Leua oculos considerationis tuae & vide regiones: si non sunt magis sicca ad ignem, quam alba ad messem. Quam multa, quas passueras fruges, diligenter inspecta, vepres potius apparebunt: immo ne vepres quidem. Annose & veterose arbores sunt, sed non fructifera, nisi forte glandium & filiquarum, quas porci manducant. In hunc sensum Spiritus S. dixit B.*

c. 3. vitæ
edit. Boll.

Angela de Fulgino: *Si esset hodie aliqua persona, qua me plus diligeret, quam S. Franciscus, adhuc sibi plus facerem. Dicebat autem mihi, quod pauci sunt hodie boni, & quod erat pauca fides. & conquebatur dicens: Tantum inquitur est amor quem habeo anima, que diligit me sine malitia, quod modo si esset aliqua, que perfecte me diligeret, maiorem gratiam facerem ei, quam alias fecerim Sanctis, de quibus in tempore præterito multa referantur que Deus fecit eis. Et non est aliquis, qui possit se excusare de isto amore, quia omnis persona potest amare Deum, & ipse non requirit aliud, nisi ut anima requirat & diligit eum. Quocirca modestissimus S. Thomas, Doctor vitæ & doctrinæ Angelicus, in Opusculo, 63. dolens scripsit: Heu quantas iniurias dissimulat Deus, à paganis, Iudeis, hereticis & falsis Christianis. Nam & ab his, qui Christiani videntur, & boni Christiani, immo etiam Religiosi, & in sanctis Religionibus constituti tanquam inimici continue impugnantur. Sub veste enim religiosa, diuersa crimina infidelium committere non verentur. Et Glossa dicit super Mattheum: Quod detestabilior est, qui sub nomine fideli agit opera infidelium, quam aperire paganus.*

c. 2. §. Ter-
tium prin-
cipale. u.
19.

Idem merito olim Christus Dominus iussit per S. Brigitam dici cuidam Archiepiscopo: *Ab omnibus neglectus sum, ab omnibus expulsus sum, quia me nemo in suâ dilectione habere desiderat. Inquire vbi sunt defensores fidei, (loquitur de militibus, qui contra paganos pugnant) vbi inueniuntur, qui inimicos Dei expugnent: vbi sunt qui vitam suam ponunt pro Domino suo. Inquire, hæc diligenter, & inuenies valde paucos amicos meos. Et alio in loco eadem Sancta dixit: Totus mundus videtur mihi superbia & cupiditatis atque luxurie frigore, tam duriter tam coepentus existere, quod (heu) paucissimi sunt, quorum verbis atque operibus intelligi possit, Dei perfectam charitatem in ipsorum cordibus habitare.*

Reu. ex-
tra. c. 51.

Et quod antea deplorans S. Macarius scriptum reliquit, hoc de nostri temporis statu verissime dici potest: *Ecce mundus vniversus obambulat in terra, & negotiatur, sed nihil cogitant, quod Deo sit gratum, tanquam si essent diuersoria, & lupanaria, aut loca similia, in quibus mulca inordinatè & intemperanter committi solent.*

l. 4. Reu.
cap. 79.

Hinc Christus Dominus quæstus est coram S. Brigitâ: *Nunc ex toto oblitus sum, & neglectus, & contemptus, & tanquam Rex à priore Regno expulsus, in cuius loco latro pessimus electus est, & honoratus: quem homo, quem redemi, super me exultat, & ei fidem*

65.
hom. 12.

suam dedit. Qui verè latro est, quia animam hominû quam sanguine meo redemi, ipse mala suggerendo & falsa polliciendo ad se rapit. Et quidem in tanto numero, vt Christus Dominus eidem dixerit, Plures animas quotidie descendere in infernum, quam sit arena maris dimmerata & lapilli riparum. Verissime nunc dici potest illud Dei nomine, quod olim Deus dixit per Prophetam Michæam: *Vae mihi, quia factus sum sicut qui colligit in autumno racemos vindemia: non est botrus ad comedendum. Et non est qui faciat bonum, non est vsque ad vnum, hoc est, paucissimi. Hanc ob causam S. Catharina Senensis, etiam valde desideraret Dei gloriam in se & aliis vigere & propagari, tamen amplius & feruentius vult creuit postquam ei monstrata sunt à primâ veritate necessitas mundi, & in quanta esset offensa Dei, immo etiam inter bonos, qui vitant offensas Dei graues, quam pauci sunt illi, qui Deo perfecte seruiant, & eum valde ament. Hinc coram B. Angela de Fulgino conquebatur Spiritus S. quod isto tempore tam paucas personas inueniebat, in quibus posset ponere gratiam suam, & dicebat, quod modo multo maiorem gratiam faceret illis, quos inueniret modo diligentes se, quam fecerit adhuc aliis Sanctis, qui fuerunt hæcenus.*

l. 1. Reu.
cap. 1.

Hoc ipso Motiuo se excitabat B. Noster Aloysius Gonzaga (vti post mortem eius inuentum est scriptum ab eo) ad sanctè vitandum: *Viri, inquit, Religiosi plerique & Ecclesiastici, vocationis obliuiscuntur: quomodo vltimus feret Dominus, tantum Regni sui detrimentum? Fideles magnâ repeditate totâ vitâ quasi adinuenit Deo gloriam suam, & quis eam restaurabit? Vab secularibus, qui penitentiam differunt ad mortis articulum, vab etiam Religiosis, qui vsque ad eundem articulum dormierunt. His quasi exortamentis excutienda est somnolentia, & renouandum propositum penitentia, ac Deo rectè & immobiliter seruendum.*

67.
l. 1. c. 4.
Intra diu.
pict.

Idem hoc sciens S. P. N. Ignatius, adhuc secularis existens, dum in oratione eleuaretur à terrâ in altum, diuinoque circumdatus splendore ita sublimis in aère oraret, in has voces prorumpere auditus est: *O Domine, ô amor meus, ô delicia cordis mei, & his similes amoris affectus verbis ignitis exprimens, ô si te homines nossent, nunquam te offenderent. Ideo tactus dolore cordis intrinsecus, Societatem nostram instituit, vt minueret inter Infideles & Fideles, Dei inimicorum numerum, & infortiorum Sanctorumque auget. Et hæc quoque res maxime mouit S. Tereciam ad fundanda Monasteria etiam Monialium, vt cum tam multi essent qui offendunt Deum multiplicarentur anima, qua ei perfecte seruirent eumque placarent. Verè enim placatur etiam ab vnâ sanctâ animâ Deus, & quodam modo alleviatur eius dolor (loquendo humano more) conceptus ob tot peccata aliorum. Declarauit hoc pulchrè Christus Dominus de S. Gertrude, qui cuidam Virgini deuotæ de illâ dixit: *Tanta huius anima**

66.
l. 1. Ret.
cap. 16.
Mich. 7. 1.
Psal. 133.

ca. dial.

vitæ c. 3.
Boll.

l. de
re &
leoni

b. 61
uang

Vit.
P. 8.

vit. Ital.
Rom.

Iter per
fect. c. 16

67.
l. 1. c. 4.
Intra diu.
pict.

Op. 6
liber
Dii.

anima (S. Gertrudis) delectatione afficior, vt sapenu-
merd dum ab aliis hominibus offendor, me ipsum in ea
quieturum insinuem, atque pressuram cordis aliamie
molestiam tunc corporis eidem desinem: quam dum
tantā (vt solet) gratiarum actione suscipit, tantā sus-
fert humilitate, ac patientiā, tantā denique illā deu-
otione, in vniōne Passionis meae offert mihi, omnino me
reddit placatum, facitq; vt innumeris sapē hominibus
illus amore parcam.

68. XII. Motiuum: Exemplum hominum impro-
borum, qui diabolo aded diligenter & feruenter
seruiunt, mouere nos debet, vt saltem ea, si-
cut illi diabolo, diligentiā & feruore, ita nos Deo
seruiamus in studio virtutū. Quis, inquit S. Chryl.
est aded sensus doloris expers, vt non doleat, cum in
ea, qua ad diabolū pertinet, plus studij conferri cer-
nat: Atqui nulla spes venia nobis vel excusationis reli-
qua est, & si vel aequale studium conferretur: cum au-
tem etiam longē superes, quis nobis defensionis locus re-
linquetur? Maximē cum Deus vitam & languin-
em profuderit, seruiendo (vt ita dicam) nobis
ingratis. Quā nos excusatione purgabimus, ait S. Cy-
prianus, qui diaboli seruis ei numerā pretiosa & gran-
dia, & nimio ac longo labore quæstia, sumptuosissima
apparatus, comparantibus, minores sumus: que ad-
ed, vt Christo pro pretio Passionis & sanguinis, vicem
nec in modico rependamus. Cum tamen, vt monet
S. Gregorius Papa, tantū Deus ab hominibus di-
gnis honorandus sit, quāto pro hominibus & indig-
na suscepit. Quocirca benē P. Balthasar Alua-
rez scribens ad quandam nobilem virum, qui
à statu virtutis, quam asecutus fuerat, & de
die in diem tergiversabatur ad Deum conuer-
ti, sic scribit inter alia: Quis te fascinauit, frater,
non obedire veritati? ambulabas benē, currebas benē;
quis te impediuit veritati non obedire? quando, que-
so, diabolus sanguinem suum in tui gratiam effu-
dit, vt tantum amorem in eum conceperis? Verē
enim concipiunt amorem erga diabolū ij,
qui mala quæ diabolo placent, libentiū faci-
unt, quā quæ placent Deo, & bona omit-
tunt, quod displicet Deo, & placet diabolo, vel
qui bona eo modo faciunt, qui placet diabolo
& displicet Deo.

69. XIII. Motiuum est, Mira Dei promptitudo &
inclinatio ad nos perfectos faciendos. Nam, vt
An. 1747. scripsit S. P. N. Ignatius in epistolā ad nostros
3. Mart. Lusitanos, Summa Diuina Maiestatis nostræ bonitas
summē communicabilis donum suorum & bonorum,
& ille æternus amor, promptior est ad dandam nobis
perfectionem, quā nos ad eam recipiendam. Nam si
secus esset, non exhortaret nos æternus eius Filius ad
hoc, quod ex eius tantū manu accipere possumus, di-
cens: Perfecti estote, sicut & Pater vester celestis est per-
fectus. Atque ita quāto ex parte eius, certum est, eum
preparatum & promptum, dummodò sua Maiestas
Diuina nos videat vt benē donis eius iam acceptis, &
cooperari cum magnā industriā & diligentia eius Di-
uinā gratia. Sic & S. Thomas scripserat, Deum
Dei creaturis communicare quicquid communicabile, & ab

eis receptibile est, etiam singulis momentis communi-
cat, cum habilitatem inuenit. Inuenit autem eam, si
adfit in nobis ea, quæ S. Ignatius paulō antē
commemorauerat.

XIV. Motiuum, Multitudo tepidorum & val-
dē negligentem Deo seruientium in statu Reli-
gioso. Deplorauit hanc rem in Religiosis Or-
dinibus Deus Pater, teste S. Catharina Senensi,
& Beatissima Virgo Maria, teste S. Brigittā, de-
plorauit S. Bernardus, B. Iustinianus, S. Bona-
uentura, Abbas Trithemius. An autem tu sis
ex eorum numero, qui meritō deplorandi sunt,
aghosces ex conditionibus malorum Religio-
forum, quos duo Sancti, alias mellei & iua-
uissimi, amarē describunt, nimirū S. Bernar-
dus & B. Laur. Iustinianus. Quorum primus sic
de talibus scribit: Hinc mihi, Fratres, tristitia ma-
gna, & dolor continuus est cordis meo, quōd nonnullos
tam pronos ad leuitatem, ad risum & ad scurrilia ver-
ba tam faciles video, vt peritiosam valdē, ne forte
plus quā expedit Diuina misericordia sint immemo-
res, & ingrati tam multis beneficiis suis, aliquando de-
serantur à gratiā, quā non vt grati venerantur. Et
alio loco sic malos describit Religiosos, quō-
rum an sis ex classe, dum hæc leges, perpende,
& te renouare stude: Videas illos ambulare scorgim
(fugientes conuersationem meliorum & oculo-
rum Superiorum) conuenire sibi & sedere pariter,
moxq; laxare procaces linguas ad detestandum susur-
rum, (quo denigratio famę aliene, & piē ab aliis
ac religiosē fieri & dici solita, irritidentur) inueni
familiaritatem ad maledicendum, quod fit per de-
tractiones & colloquia irreligiola) concordēs ad
discordiam: quā pariunt alienando suos socios
ab aliorum conuersatione. Conuenientibus sic in-
vnum, (sue in cubiculis, sue in locis recreatio-
num) non est Dominicam cenam manducare, sed ma-
gis propinare & bibere calicem demoniorum, dum
importantibus linguis perditionis virus, aliorum au-
res intrantem mortem libenter excipiunt. Sic quippe
iuxta Prophetam, intrat mors per fenestras nostras,
cum prurientes auribus & oculis lethale poculū detra-
ctionis inuicem nobis ministrare contendimus. Non ve-
niat anima mea in consilio detrahentium, quoniam
Deus odit eas, dicite Apostolo: Detrahentes Deo odibiles.

Porro B. Laur. Iustin. sic tepidos & negligentes
Religiosos de suo profectu minimē solici-
tos, & seculari modo in Christi domo & scholā
vientes describit: Relaxant oris sui custodiam, mo-
rum dixerunt grauitatem, mentem inculcam pernicio-
sa otiositate relinquunt, virtutum habitus & perfe-
ctionis culmen obtinere se posse dissidant. Sat esse arbi-
trantur, si perseuerent in claustris, si delicta priora non
repellant, si aliena non rapiant, si in aperto opere non
delinquant mortaliter. Quamobrem orationem negli-
gunt, abhorrent pugnam, (id est, sui victoriam in
mortificandis repugnantis & sui confusione)
fugiunt sanctitatem (scilicet illa opera, quæ dis-
ponunt ad sanctitatem, vt sunt colloquia spi-
ritualia, obseruatio silentij, conuersatio cum

melioribus, vel magis spiritualibus, & regulas melius seruantibus) interdum iis prioribus (qui scilicet non perseuerant in Religione, & ad peccata priora redeunt, de quibus paulò ante locutus fuerat) deteriores sunt &c. Nempè ignauia torpore compressi, & charitate frigidi, & in spirituali praelio sunt infirmi. Nullo virtutis aduersariis (à quibus impediuntur in sanctitatis studiis & religiosa disciplina exactè seruandà) repugnant zelo, quoniam nec gehenne metum, neque aeterna vita degustant pramium, solà ducuntur consuetudine, & plerumque necessitate, (ne puniantur à Superioribus) atque sui rubore compulsi tam illa que ad Diuinum cultum pertinent, quam illa que vtilitatibus inferunt proximorum, remisso peragunt corde. Detestandum (nota Sancti iudicium de talibus) prorsus est hoc hominum genus, qui sanctitatis præferentes imaginem (ratione status sancti, quem elegerunt) nec Deo militant, (quia sanctè & iuxta sui Regulas Ordinis non viuunt) nec mundi blandimenta perquirunt: spiritualis pugna ingressi sunt stadium, Christiana militiæ gestant insignia corpore, currunt cum cæteris, cum reuera strenuis bellatoribus sint longè dissimiles: (iis qui se vincunt & regulas seruunt) securitate (quâ sibi non faciunt scrupulos, etsi irreligious conuerterentur) torpescunt, suiq; custodiam deserunt, arbitriantes pacem, ubi non est pax.

l. 1. vit. c. 16.

Quomodo autem tepidi & mali Religiosi ad hunc pessimum statum deuoluantur, docuit S. Franciscam Romanam S. Ioannes Baptista in quadam extasi: Quando in animâ cessat sollicitudo dandi gustum Domino suo, paulatim refrigerat & deficit in illâ primus seruos, & cum sit negligens in operibus piis, tandem cadit in ariditatem & duritiam grandem. Vt scribit S. Ilidorus Pelusiota, Mortalium plerique acerrimâ rerum terrenarum cupiditate incitantur, honestatem autem ac virtutem minimè curant, quia partim ea que specie tenus sunt, magis, quam ea que sunt, aucupantur: partim id quod statim vile est, eò quod aliquantò postea vtilitatem allaturum est, prius atque antiquius habent, partim rerum iudicium corruptum habent. At virtute præditi, tum ipsam per se virtutem colunt, tum futuras coronas animo & cogitatione complectentes, eam consecrantur.

Exam. c. 1. §. 2. Reg. 2. Summar.

XV. Motiuum est proprium pro nobis, Finis propter quem Societatem ingressi sumus. Cùm enim finis Societatis sit, salutis & perfectioni propriarum animarum cum Diuinâ gratiâ vacare, & cum eadem impense (Hispanicè est, intensamente) in salutem & perfectionem proximorum incumbere, clarum est, omnes nos debere acquirendæ perfectioni toto conatu nostro vacare, vt nostrum finem consequamur. Nam si miserum est, vt ait Ioannes Abbas apud Cassianum, cuiuslibet artis & studij disciplinam quempiam profiteri, & ad perfectionem eius minimè peruenire, multò magis miserum est, si nos ad perfectionem non perueniamus, qui habemus peculiari modo nostra vocationis finem propositum, ipsam perfectionem: hoc est, omnium virtutum collectionem, vt Deus Pater dixit S. Catharinæ Sc-

Coll. 19. c. 5. s. u.

dial. c. 9.

nenfi, & Sancti docent, inter quos sic scribit S. Bernardus: Ipsa est perfectio & vera hominis sapientia omnes in se amplectens & continens virtutes, non aliunde collectas, sed naturaliter (id est per modum naturæ, firmiter, constanter) insitas sibi, ad similitudinem illam Dei, quæ est ipse quicquid est. Cùm sicut Deus est, id quod est, sic circa bonum virtutis, habitus bona voluntatis, in bonam mentem sic consolidatus, & affectus est, vt ex ardentissimâ boni incommutabili adhesionem, nullatenus videatur iam posse mutari ab eo quod est.

Talis autem perfectio ipsius perfectionis assequendæ, cùm summa sit & planè Diuina, omnino conatu procuranda est, & quidem ita, & ne quicquam desit ad illam complendam perfectè requisitum. Nam S. P. N. Ignatius non sanctitatem voluit finem esse Societatis, sed perfectionem, quæ plura exigit à nobis quam sanctitas. Perfectum enim, vt SS. PP. & Philosophi morales ac Theologi docent, est id cui nihil deest. Et S. Chrysostomus ponderans illa verba Genes. 6. 9. Noè vir iustus atque perfectus, Omnia, inquit, impleuit, quæcumque facere conuenit eum, qui virtutem amplectatur. Hic enim est perfectus. Nihil enim intermisit, in nullo claudicauit. Non in hoc bene faciebat, in illo verò peccabat, sed in omni virtute perfectus erat, quâ tunc pollere illum congruebat. Sic S. Iacobus ait: Sitis perfecti & integri, in nullo deficientes. At verò sanctitas potest reperiri in aliquibus, cum defectibus rerum aliquarum, quæ in viris perfectis non desunt, nec deesse solent: vt apparet ex historiis Ecclesiasticis, in quibus narrantur vitæ aliquorum Sanctorum, qui defectibus nonnullis laborarunt, vel ira, vel nimia lætitiâ, inordinatæ tristitiâ, vel nimij zeli & rigoris in puniendis delinquentibus, vel tenacitatis iudicij proprii, seu pertinaciæ in apprehensionibus quibusdam specie boni palliatis, qui defectus, & alij, longè abesse debent ab iis, qui volunt esse perfecti, & non fuerint in viris perfectis: quales fuerunt S. Dominicus, S. Franciscus, S. Ignatius, S. Xaverius, S. Teresa, & multi alij virtutisque sexus. Talis ergo perfectionis ardens desiderium & studium comparandum est in Octiduanâ Collectione, & in quotidianis meditationibus.

Cl. Alex. lib. 1. præd. cap. 6.

Amb. l. 2. de lac. c. 5. Arist. l. 1. metaph. c. 16. & l. 3. phys. text. 63. Th. 1. p. q. 94. a. 1. & 2. 1. q. 184. a. 1. Ch. h. a. 1. in Gencl.

Iac. 1. 4.

CAPVT SEPTIMUM.

Traduntur modi benè operandi ad renouandam anima nostra imaginem, & Deo similem reddendam, per hanc Octiduanam Recollectionem.

Quo autem modo facienda sint bona, quæ ad complementum iustitiæ, & ad perfectionem assequendam facienda sint cuius, non tantum Religioso, sed etiam sæculari perfectionis studio, sic faciendum existimo:

I. No